

Додаток 1
до наказу ректора ДВНЗ «ПДТУ»
від 15 лютого 2017 № 33-05

в редакції наказу ректора ДВНЗ «ПДТУ»
від 04 липня 2018 № 101-05

в редакції наказу ректора ДВНЗ «ПДТУ»
від 17 вересня 2020 № 167-05

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СТИПЕНДІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТА ІНШІ ФОРМИ МАТЕРІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ
СТУДЕНТАМ, АСПІРАНТАМ І ДОКТОРАНТАМ ДВНЗ «ПДТУ»**

ПО ДВНЗ «ПДТУ» 6.1-01:2017 (нова редакція)

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО:
Протокол вченої ради ДВНЗ «ПДТУ»
від 31.05.2018 № 12

Маріуполь
ДВНЗ «ПДТУ»
2018

ЗМІСТ

1. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	3
2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
3. ПРАВИЛА ПРИЗНАЧЕННЯ І ВИПЛАТИ АКАДЕМІЧНИХ СТИПЕНДІЙ	6
4. ПРАВИЛА ФОРМУВАННЯ РЕЙТИНГУ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ	12
5. ПРАВИЛА ПРИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТИПЕНДІЙ	15
6. ПОЛОЖЕННЯ ПРО СТИПЕНДІАЛЬНІ КОМІСІЇ	20
7. ПРАВИЛА ФОРМУВАННЯ ОБСЯГУ КОШТІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ДЛЯ ВИПЛАТИ АКАДЕМІЧНИХ СТИПЕНДІЙ	24
8. ПРАВИЛА ПРИЗНАЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ТА ЗАОХОЧЕННЯ	25
9. ПРАВИЛА ПРИЗНАЧЕННЯ І ВИПЛАТИ СТИПЕНДІЙ, МАТЕРІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ І ЗАОХОЧЕННЯ АСПІРАНТАМ І ДОКТОРАНТАМ	26
10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ЗАТВЕРДЖУЮТЬСЯ ВЧЕНОЮ РАДОЮ УНІВЕРСИТЕТУ ВІДПОВІДНО ДО ЦЬОГО ПОЛОЖЕННЯ	30
Додаток А Перелік спеціальностей (спеціалізацій), для яких встановлюються академічні стипендії у підвищеному розмірі	32
Додаток Б Додаткові бали до рейтингу студентів за участь у науковій, науково-технічній, спортивній діяльності та громадському житті	33
Додаток В Особовий склад стипендіальної комісії Університету	35
Додаток Г Особовий склад стипендіальних комісій факультетів	36
Додаток Д Хронологічна схема прийняття рішень вченою радою університету стипендіальними комісіями факультетів та університету	37

1. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

У Положенні наведені нижче терміни та визначення вживаються у такому значенні:

Стипендія – грошове забезпечення, що сплачується студентам денної форми навчання незалежно від інших виплат, передбачених чинним законодавством. Вона забезпечує умови реалізації гарантій держави відносно здобуття вищої освіти та матеріальне стимулювання якісного навчання.

Соціальні стипендії призначаються на підставі законів, що встановлюють державні пільги і гарантії для окремих категорій громадян.

Академічні стипендії призначаються студентам за результатами навчання, тобто залежно від успішності останньої сесії або на підставі конкурсного балу, здобутого під час вступу до Університету.

Академічна стипендія може бути:

- **мінімальна ординарна (звичайна)** – для студентів, які навчаються за денною формою, за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти, окрім тих, які навчаються за спеціальностями (спеціалізаціями), для яких встановлюються академічні стипендії у підвищеному розмірі;

- **у підвищеному розмірі** – для студентів, які навчаються за денною формою, за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти за спеціальностями (спеціалізаціями), для яких встановлюються академічні стипендії у підвищеному розмірі згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р № 1047 «Про розміри стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах»;

- **за особливі успіхи у навчанні** – для студентів, які навчаються за денною формою, за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти розмір академічної стипендії, ординарної або у підвищеному розмірі, збільшується на 45,5 відсотків, якщо за результатами навчання, відповідно до рішення стипендіальної комісії, вони посідають найвищі рейтингові позиції та відповідають критеріям визначення студентів.

Ліміт стипендіатів визначає число студентів денної форми навчання, які навчаються за державним замовленням і набувають право на призначення академічної стипендії щодо місяця завершення наступного семестрового контролю включно або завершення навчання. Ліміт стипендіатів встановлюється у межах місячного стипендіального фонду і складає 40-45 відсотків фактичної кількості студентів станом на перше число місяця, наступного за датою закінчення семестрового контролю згідно з навчальними планами для відповідних факультетів.

Ліміт стипендіатів першого року навчання – число студентів, зарахованих на перший рік навчання за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів

загального фонду державного бюджету і яким до першого семестрового контролю буде призначена академічна стипендія у мінімальному розмірі або у підвищеному розмірі (студентам, які навчаються за спеціальностями згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р № 1047 «Про розміри стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах») на підставі конкурсного балу, здобутого під час вступу до Університету. Ліміт стипендіатів першого року навчання встановлюється у межах місячного стипендіального фонду і становить 40-45 відсотків фактичної кількості студентів, зарахованих станом на 11 вересня.

Рейтинг успішності – складається на підставі об'єктивних та прозорих характеристик, прямих вимірів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з кожного навчального предмету (дисципліни), до рейтингу включаються всі студенти, які навчаються на певному факультеті за денною формою навчання. Він формується на підставі середнього балу оцінок, які студент отримав під час сесії. Також враховується участь студента у громадській, спортивній та науковій діяльності.

До першого семестрового контролю до рейтингу включаються всі студенти першого року навчання денної форми, за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету на підставі конкурсного балу, здобутого під час вступу до навчального закладу.

До рейтингу наступних навчальних семестрів не включаються особи, які до дати завершення семестрового контролю, визначеного навчальним планом, не склали семестровий контроль з будь-якого навчального предмету (не пройшли семестровий контроль за першою відомістю).

Реєстр студентів-стипендіатів – список студентів, з усього списку студентів, які потрапили в рейтинг успішності на факультеті і яким призначена стипендія відповідно до встановленого ліміту стипендіатів для цього факультету.

Критерії визначення студентів-відмінників – вимоги до студентів, які мають право на призначення академічних стипендій за особливі успіхи у навчанні.

Академічна стипендія за особливі успіхи у навчанні призначається студентам з числа студентів-стипендіатів відповідно до встановлених критеріїв визначення студентів-відмінників.

Перелік показників оцінювання навчальних досягнень включає оцінки за: екзамени, диференційні заліки, курсові роботи (проекти), захисти практик.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

«Положення про стипендіальне забезпечення та інші форми матеріальної допомоги студентам ДВНЗ «ПДТУ» (далі – Положення) визначає порядок сплати стипендій студентам ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» (далі – Університет) та складено відповідно до:

- 1) Постанов Кабінету Міністрів України:
  - від 12 липня 2004 р. № 882 «Питання стипендіального забезпечення»;
  - від 28 грудня 2016 р. № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення»;
  - від 28 грудня 2016 р № 1047 «Про розміри стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах»;
  - від 28 грудня 2016 р. № 1045 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів»;
  - від 28 грудня 2016 р. № 1043 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству освіти і науки для виплати академічних стипендій»;
  - від 25 січня 2017 р № 32 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань стипендіального забезпечення»;
  - від 08 листопада 2017 р № 918 «Деякі питання виплати стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах»;
  - від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)»;
- 2) наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2017 № 261 «Про затвердження Примірною порядку формування рейтингу успішності студентів, курсантів невійськових вищих навчальних закладів (наукових установ) для призначення академічних стипендій».

Дія цього Положення поширюється на студентів денної форми навчання за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету в межах обсягу підготовки кадрів за державним замовленням.

Положення містить у своєму складі:

- Правила призначення і виплати академічних стипендій;
- Правила призначення і виплати соціальних стипендій;
- Правила формування рейтингу успішності студентів;
- Правила формування обсягу коштів, передбачених для виплати академічних стипендій;

- Правила призначення матеріальної допомоги;
- Положення про стипендіальні комісії.

Стипендіальне забезпечення студентів коледжів ДВНЗ «ПДТУ», визначається відповідно до інших положень.

Студентам, які навчаються згідно з угодами, укладеними між Університетом та фізичними або юридичними особами, стипендії можуть виплачуватись за рахунок коштів цих осіб, якщо це передбачено умовами укладеної угоди.

Особі, яка навчалась згідно із зазначеною угодою та в установленому порядку переведена на навчання за державним замовленням, стипендія призначається і виплачується відповідно до цього Положення за результатами попереднього семестрового контролю з місяця, наступного за датою її переведення відповідно до наказу Ректора.

Призначення і виплата стипендій особам, які є іноземцями, і навчаються в Університеті відповідно до міжнародних договорів України або актів Кабінету Міністрів України, здійснюються відповідно до вказаних документів.

«Положення про стипендіальне забезпечення та інші форми матеріальної допомоги студентам ДВНЗ «ПДТУ» затверджуються вченою радою Університету за погодженням з органом студентського самоврядування та первинною профспілковою організацією студентів.

Положення оприлюднюється не пізніше ніж **за тиждень до початку навчального семестру**.

Усі рішення, пов'язані з питаннями стипендіального забезпечення, прийняті вченою радою Університету або протоколом стипендіальної комісії Університету, вводяться в дію наказом Ректора.

Студентам можуть призначатись такі стипендії:

- 1) академічні;
- 2) соціальні.

3. ПРАВИЛА ПРИЗНАЧЕННЯ І ВИПЛАТИ АКАДЕМІЧНИХ СТИПЕНДІЙ

Академічними стипендіями є:

стипендії, засновані Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, іменні або персональні стипендії Університету, стипендії підприємств і організацій тощо, що призначаються студентам Університету за результатами навчання, розміри та порядок призначення яких визначаються окремими нормативно-правовими актами;

мінімальні ординарні (звичайні) академічні стипендії;
стипендії у підвищеному розмірі.

Стипендії у підвищеному розмірі виплачуються:

- студентам, які за рішенням стипендіальної комісії факультету мають право на призначення **академічних стипендій за особливі успіхи у навчанні** відповідно до цього Положення;

- студентам, які навчаються за спеціальностями (спеціалізаціями), визначеними переліком спеціальностей (спеціалізацій) галузей, для яких встановлюється **підвищений розмір академічних стипендій**, затвердженим в установленому порядку (**Додаток А**). Для студентів старших курсів, які навчаються за напрямом підготовки, використовується Акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем).

Не мають право на призначення академічних стипендій за особливі успіхи у навчанні студенти першого року навчання до першого семестрового контролю.

Критерії визначення студентів-відмінників, які мають право на призначення академічних стипендій за особливі успіхи у навчанні, ухвалює вчена рада Університету.

Академічні стипендії призначаються особам:

студентам денної форми навчання ступенів бакалавра, магістра, які навчаються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету в межах обсягу підготовки кадрів за державним замовленням;

студентам (окрім студентів першого року навчання до першого семестру) – за результатами навчання в Університеті та їх успішністю;

студентам першого року навчання всіх рівнів освіти до першого семестрового контролю – на підставі конкурсного балу, отриманого під час вступу на навчання.

Особливості призначення і виплати академічних стипендій

Стипендії виплачують один раз на місяць.

Академічну стипендію студентам призначають з першого числа місяця, що настає після закінчення семестрового контролю згідно з навчальним планом, на період до визначення результатів наступного семестрового контролю, крім випадків, передбачених законодавством.

У разі, коли строк закінчення навчання особи, яка отримує академічну стипендію, настає до закінчення місяця, або стипендіат вибуває з Університету до закінчення строку навчання, виплата стипендії проводиться у повному обсязі за останній місяць навчання.

У період тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, особа отримує академічну стипендію у призначеному їй розмірі.

На час проходження практики або провадження іншої трудової діяльності з дозволу Університету стипендіат зберігає право на отримання стипендії.

Стипендіатам, які призвані на військову службу у зв'язку з оголошенням мобілізації, упродовж строку перебування на військовій службі виплачується стипендія у розмірі, встановленому згідно з цими Правилами, за результатами навчання в останньому перед призовом навчальному семестрі. Таких стипендіатів включають до реєстру осіб, які відповідно до наказу Ректора впродовж певного періоду зберігають право на отримання академічних стипендій.

Особам, які згідно із Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» мають пільги під час призначення стипендії та яким призначено академічну стипендію, виплачують додаткову соціальну стипендію у розмірі, встановленому чинним законодавством.

На загальних підставах відповідно до цього Положення здійснюються призначення і виплата академічних стипендій студентам з числа іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні, осіб, яким надано статус біженця в Україні, осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, осіб, яким надано статус закордонного українця, які перебувають в Україні на законних підставах, у разі, коли здобуття ними вищої освіти здійснюється в межах квот, визначених Кабінетом Міністрів України.

Студентам, які навчались за державним замовленням і поновили навчання за таким замовленням після академічної відпустки, академічна стипендія призначається у розмірі, який встановлюється особі згідно з цим Положенням за результатами останнього (до перерви у навчанні) семестрового контролю.

У разі, коли стипендіат має право на призначення кількох академічних стипендій, виплачується одна стипендія найбільшого розміру, якщо інше не передбачене законодавством.

Особа, яка протягом попереднього навчального семестру отримувала академічну стипендію і внаслідок тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, не склала семестровий контроль у строк, визначений навчальним планом, має право на отримання академічної стипендії у розмірі мінімальної ординарної (звичайної) академічної стипендії.

Рішенням Ректора Університету таким особам встановлюється строк

ліквідації академічної заборгованості, але не більше місяця з дня припинення тимчасової непрацездатності, після чого питання призначення академічної стипендії такій особі вирішується на загальних підставах відповідно до цього Положення. У разі, коли особі призначена академічна стипендія, здійснюється перерахунок коштів та виплата академічної стипендії у повному обсязі. Якщо стипендіат втратить право на призначення академічної стипендії, виплата такої стипендії припиняється, відшкодування коштів, отриманих такою особою під час ліквідації академічної заборгованості, не здійснюється.

Особливості призначення і виплати академічних стипендій студентам, які реалізують право на академічну мобільність

Студенти, які реалізують право на академічну мобільність і зберігають статус здобувача вищої освіти у відповідному навчальному закладі, протягом строку навчання за програмою академічної мобільності в іншому навчальному закладі поза межами України отримують стипендію, призначену відповідно до цього Положення, у разі, коли умовами договору про навчання за програмою академічної мобільності, укладеного ними з навчальним закладом за основним місцем навчання, регулярна безповоротна фіксована фінансова підтримка у грошовій формі протягом усього строку навчання за програмою академічної мобільності в іншому навчальному закладі не передбачена або передбачена у розмірі, що у перерахунку на національну грошову одиницю на дату укладення договору про академічну мобільність є меншою за розмір стипендії, що її призначено особі відповідно до цього Положення.

Виплата стипендій цим студентам здійснюється:

1) у разі, коли строк навчання в іншому навчальному закладі не перевищує одного семестру, – у розмірі, що призначений стипендіату Університету за результатами останнього семестрового контролю відповідно до цього Положення;

2) у разі, коли строк навчання в іншому навчальному закладі перевищує один семестр, – протягом першого семестру навчання в іншому навчальному закладі у розмірі, що призначений стипендіату Університету за результатами останнього семестрового контролю відповідно до цього Положення.

Питання подальшого призначення стипендій вирішується стипендіальною комісією після повернення здобувача вищої освіти до Університету за таких умов:

1) визнання результатів, отриманих під час навчання за програмою академічної мобільності в іншому вищому навчальному закладі, не призвело до збільшення строку навчання особи за відповідним освітнім ступенем та спеціальністю, порівняно з нормативним;

2) у разі наявності за результатами навчання за програмою академічної мобільності у здобувача вищої освіти академічної заборгованості, така

заборгованість повинна бути ліквідована у встановленому законодавством порядку, до закінчення першого (після повернення особи) семестрового контролю згідно з навчальним планом за відповідним курсом та спеціальністю в Університеті.

Якщо на дату закінчення першого після повернення студента семестрового контролю згідно з навчальним планом за відповідним курсом та спеціальністю в Університеті здобувач вищої освіти не має академічної заборгованості, питання призначення стипендії вирішується стипендіальною комісією відповідно до цього Положення на загальних підставах.

У разі, коли строк навчання студента в іншому навчальному закладі перевищував один семестр і така особа ліквідувала академічну заборгованість відповідно до абзацу шостого цього пункту, та у разі позитивного рішення стипендіальної комісії особі виплачується стипендія, що не була виплачена за весь період її навчання за програмою академічної мобільності в іншому навчальному закладі на території України чи поза її межами, у повному обсязі.

Розмір академічної стипендії

Розмір академічних стипендій студентів визначається, виходячи з встановленого Кабінетом Міністрів України розміру мінімальної ординарної (звичайної) академічної стипендії з урахуванням умов навчання, спеціальності, успішності стипендіата, навчання на факультеті Університету.

Академічна стипендія у мінімальному або у підвищеному розмірі (студентам, які навчаються за спеціальностями згідно із Додатком А), призначається:

1) студентам, які у межах відсотку (40-45 відсотків) стипендіатів, визначеного вченою радою Університету, згідно з рейтингом посідають вищі позиції;

2) студентам першого року навчання до першого семестрового контролю на підставі конкурсного балу, отриманого під час вступу до навчального закладу, у межах відсотку (40-45 відсотків) стипендіатів, визначеного вченою радою Університету, згідно з рейтингом посідають вищі позиції.

Розмір академічної стипендії студентам, у тому числі стипендіатам, які навчаються за спеціальностями згідно із Додатком А, збільшується на **45,5** відсотків у разі, якщо за результатами навчання студенти відповідають встановленим критеріям (критеріям визначення) і мають право на призначення академічних стипендій за особливі успіхи відповідно до рішення стипендіальної комісії факультету.

Індексація академічних стипендій здійснюється у встановленому законодавством порядку.

Ліміти стипендіатів

Ліміт стипендіатів визначає кількість студентів денної форми навчання, які навчаються за державним замовленням і набувають право на призначення академічної стипендії щодо місяця завершення наступного семестрового контролю включно або завершення навчання.

Ліміт стипендіатів встановлюється у межах місячного стипендіального фонду і складає 40-45 відсотків фактичної кількості студентів станом на перше число місяця, наступного за датою закінчення семестрового контролю згідно з навчальними планами для відповідних факультетів.

Перед початком підбиття підсумків кожного семестрового контролю вчена рада Університету встановлює однаковий для всіх факультетів відсоток (у межах 40-45 відсотків) студентів подальших років навчання першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, яким буде призначатись академічна стипендія за результатами семестрового контролю на основі здобутого ними рейтингового балу, включаючи академічну стипендію за особливі успіхи у навчанні.

Перед початком підбиття підсумків семестрового контролю за другий семестр відповідного навчального року також встановлюється відсоток (у межах 40-45 відсотків) студентів, які будуть зараховані до Університету на перший рік навчання і яким до першого семестрового контролю буде призначатись академічна стипендія на підставі конкурсного балу, здобутого під час вступу до навчального закладу.

Конкретна кількість стипендіатів, які навчаються на певному факультеті і яким на наступний навчальний семестр буде призначена академічна стипендія (включаючи академічну стипендію за особливі успіхи у навчанні), визначається стипендіальною комісією факультету шляхом округлення до цілого числа в бік зменшення добутку ліміту стипендіатів на фактичну кількість студентів станом на перше число місяця, наступного за датою закінчення семестрового контролю або приступили до навчання через десять днів після його початку (для студентів першого року навчання).

У межах коштів, затверджених Університетом на виплату академічних стипендій, стипендіальна комісія може ухвалювати рішення про збільшення раніше встановлених лімітів стипендіатів факультетів (у межах діапазону 40-45 відсотків). На підставі відповідного рішення Стипендіальної комісії Університету видають наказ про призначення окремим студентам академічної стипендії (заміну академічної стипендії на академічну стипендію за особливі успіхи у навчанні).

Ліміти стипендіатів можуть бути перевищені в разі призначення академічної стипендії після ліквідації академічної заборгованості у випадках, передбачених цими Правилами, повернення до навчання студентів після академічної відпустки з медичних підстав, після закінчення відпустки у

зв'язку з вагітністю та пологами, по догляду за дитиною, а також раніше призваних на військову службу у зв'язку з оголошенням мобілізації, оскільки призначення академічних стипендій цим категоріям студентів не може бути підставою для перегляду рішень про призначення академічних стипендій іншим особам.

4. ПРАВИЛА ФОРМУВАННЯ РЕЙТИНГУ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ

Рейтинг успішності. Загальні положення

Університет у межах коштів, передбачених для виплати стипендій, призначає академічні стипендії студентам згідно з **рейтингом успішності** (далі – рейтинг), що складається на підставі об'єктивних та прозорих характеристик, прямих вимірів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з кожного навчального предмету (дисципліни) і до якого включаються всі студенти, які навчаються на певному факультеті за денною формою навчання.

Правила формування рейтингу в Університеті затверджуються вченою радою відповідно до цього Положення за погодженням з органом студентського самоврядування та первинною профспілковою організацією студентів.

Затвердження і оприлюднення правил формування рейтингу здійснюється не пізніше ніж **за тиждень до початку нового навчального року**. Протягом навчального року зміни до правил формування рейтингу не вносяться.

На кожному факультеті стипендіальні комісії до 12 вересня кожного навчального року повинні сформувати 3 рейтинги, що діятимуть до першого семестрового контролю:

1) для студентів першого року навчання (студентів-першокурсників) ступеня бакалавра, які поступають на підставі балів зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО);

2) для студентів першого року навчання ступеня бакалавра, які вступають до університету на підставі вступних іспитів за прискореною формою навчання;

3) для студентів першого року навчання ступеня магістра, які вступають до університету на підставі вступних іспитів.

Після першого в навчальному році семестрового контролю складається один загальний рейтинг за результатами навчання в Університеті та їх успішністю.

Процедура визначення рейтингового балу, що визначає місце особи у рейтингу, є однаковою для всіх факультетів.

Рейтинги студентів по кожному факультету оприлюднюються на офіційному веб-сайті Університету не пізніше ніж через три робочих дні після

прийняття відповідного рішення стипендіальною комісією Університету.

У разі рівності балів студентів у рейтингу для призначення стипендій, вища позиція надається особі з більшим значенням складової за навчальні досягнення.

При неможливості визначення рейтингової позиції студента стипендіальна комісія факультету визнає вище місце у рейтингу за особами, віднесеними до таких категорій:

- напівсироти – для осіб до досягнення 23 років;
- студентські сім'ї;
- особи з багатодітних сімей.

Наведені критерії враховуються стипендіальною комісією факультету почергово на підставі правопідтверджувальних документів.

У інших випадках питання вирішується стипендіальною комісією факультету, виходячи із об'єктивних та обґрунтованих характеристик.

Значення рейтингового балу студента заокруглюється до сотих.

Хто включається в рейтинг

До першого семестрового контролю до рейтингу включаються всі студенти першого року навчання денної форми навчання ступенів бакалаврів, магістрів, які навчаються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету на підставі конкурсного бала, здобутого під час вступу до навчального закладу.

На наступні навчальні семестри рейтинги успішності студентів денної форми навчання ступенів бакалаврів, магістрів, які навчаються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету для призначення академічних стипендій складаються за результатами останнього семестрового контролю на кожному факультеті.

До рейтингу наступних навчальних семестрів не включаються особи, які:

- протягом навчального семестру до початку поточного семестрового контролю з будь-якого навчального предмета (дисципліни) набрали меншу кількість балів, ніж визначена в університеті межа незадовільного навчання. Рішенням ректора університету таким особам може встановлюватися строк, протягом якого вони можуть покращити результати навчання, але не більш як до дати початку наступного навчального семестру згідно з навчальним планом за відповідною спеціальністю (напрямом підготовки). У разі коли у визначений строк академічна заборгованість не ліквідована, здобувач вищої освіти підлягає відрахуванню з числа осіб, які навчаються за державним замовленням;
- мають навчальне навантаження у кредитах трансферно-накопичувальної системи на поточний навчальний рік у обсязі, меншому ніж

ПО ДВНЗ «ПДТУ» 6.1-01:2017

норматив, встановлений навчальним планом для відповідного факультету, курсу та спеціальності (напрямку підготовки);

- станом на перше число місяця, що настає після закінчення семестрового контролю згідно з навчальним планом, мають академічну заборгованість;

- під час семестрового контролю здійснювали повторне складення контрольних заходів з метою покращення отриманих раніше оцінок;

- до дати завершення семестрового контролю, визначеного навчальним планом, не склали семестровий контроль з будь-якого навчального предмета (дисципліни)».

Як формується рейтинговий бал за результатами останнього семестрового контролю

Рейтинг формується на підставі рейтингового балу студента, визначеного за 110-бальною шкалою оцінювання. Рейтинговий бал складається з таких елементів:

- до 100 балів (до 91 відсотка) становить успішність студента (визначається як середній бал усіх оцінок за семестровий контроль);

- до 10 балів (до 9 відсотків) – участь у науковій, науково-технічній діяльності, громадському житті та спортивній діяльності (додаткові бали).

Рейтинг успішності студентів першого року навчання всіх рівнів до першого семестрового контролю, формується на підставі конкурсного балу, отриманого ними під час вступу на навчання.

Перелік показників оцінювання навчальних досягнень студентів в Університеті включає оцінки за:

- екзамени;
- диференційні заліки;
- курсові роботи (проекти);
- захисти практик.

Перелік показників оцінювання навчальних досягнень у разі необхідності може бути змінений вченою радою Університету.

Перелік основних досягнень студентів у науковій, науково-технічній діяльності, громадському житті та спортивній діяльності, що враховуються в рейтингу, встановлюється **Додатком Б**.

За участь у загально університетських заходах, студентський Сенат, студентська секція профкому, а також інші громадські організації університету проводять засідання щодо зарахування додаткових балів студентам та подають до стипендіальних комісій факультетів протоколи засідань з рекомендаціями за 14 діб до завершення екзаменаційної сесії на відповідному факультеті.

Студенти, які претендують на додаткові бали, за участь у

заходах міського, обласного, Всеукраїнського та міжнародного рівня, подають заяву та відповідні документи, що підтверджують їх досягнення, стипендіальній комісії факультету за 14 діб до завершення екзаменаційної сесії на відповідному факультеті

При визначенні додаткових балів враховуються досягнення студента, здобуті ним упродовж поточного семестру.

У разі прийняття позитивного рішення **стипендіальна комісія факультету** забезпечує внесення додаткових балів до підсумкового рейтингового балу такого студента.

Якщо набрана студентом кількість балів перевищує максимальне значення, йому встановлюється максимальний рейтинг – 110 балів.

Як формується реєстр студентів-стипендіатів

З усього списку студентів, які потрапили до рейтингу успішності на факультеті, кількість стипендіатів визначається відповідно до встановленого ліміту стипендіатів для цього факультету.

Академічна стипендія за особливі успіхи у навчанні призначається студентам з числа студентів-стипендіатів відповідно до встановлених критеріїв визначення студентів-відмінників.

Стипендіальна комісія факультету ухвалює відповідні рішення та затверджує реєстр студентів, яким призначаються стипендії не пізніше двох днів з моменту формування рейтингу на факультеті.

5. ПРАВИЛА ПРИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТИПЕНДІЙ

Загальні положення

Правила поширюються на студентів, які навчаються в Університеті за державним замовленням за рахунок коштів загального фонду державного бюджету (далі – студенти).

Право на соціальні стипендії мають студенти, які не перебувають в академічній відпустці, включені до рейтингу успішності та належать до таких категорій осіб:

1) діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування та особи з їх числа у разі продовження навчання до 23 років або до закінчення Університету, а також студенти Університету, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишились без батьків, згідно із статтею 62 Закону України «Про вищу освіту» та статтею 8 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»;

2) особи, які мають право на отримання соціальної стипендії відповідно до статей 20-22 і 30 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»;

3) шахтарі, які мають стаж підземної роботи не менше ніж три роки

ПО ДВНЗ «ПДТУ» 6.1-01:2017

відповідно до статті 5 Закону України «Про підвищення престижності шахтарської праці»;

4) осіб, які стали студентами протягом трьох років після здобуття базової та/або повної загальної середньої освіти, батьки яких є шахтарями, що мають не менше як 15 років стажу підземної роботи або загинули внаслідок нещасного випадку на виробництві або яким встановлено інвалідність I або II групи, відповідно до статті 5 Закону України «Про підвищення престижності шахтарської праці»;

5) осіб, визнаних постраждалими учасниками Революції Гідності, учасниками бойових дій відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та їх дітей (до закінчення дітьми навчання у такому закладі, але не довше ніж до досягнення ними 23 років) відповідно до статті 44 Закону України «Про вищу освіту»;

6) дітей, один з батьків яких загинув (пропав безвісти) у районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій чи збройних конфліктів або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних у районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій чи збройних конфліктів, а також внаслідок захворювання, одержаного в період участі в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (до закінчення навчання у такому закладі, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), відповідно до статті 44 Закону України «Про вищу освіту»;

7) діти, один із батьків яких загинув під час масових акцій громадянського протесту або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час масових акцій громадянського протесту (до закінчення Університету, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), відповідно до статті 44 Закону України «Про вищу освіту»;

8) діти, зареєстровані як внутрішньо переміщені особи (до закінчення навчання в Університеті, але не довше ніж до досягнення ними 23 років), відповідно до статті 44 Закону України «Про вищу освіту»;

9) особи, яким призначені соціальні стипендії Верховної Ради України для студентів вищих навчальних закладів з числа дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей відповідно до постанови Верховної Ради України від 24 жовтня 2002 р. № 218-IV;

10) діти-інваліди та особи з інвалідністю I-III групи;

11) студенти із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»;

12) осіб з інвалідністю внаслідок війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та їх дітей (до закінчення дітьми навчання у такому закладі, але не довше ніж до досягнення ними 23 років) відповідно до 43 Закону України «Про фахову передвищу освіту» та статті 44 Закону України «Про вищу освіту».

Соціальні стипендії призначаються зазначеним особам на підставі законів, що встановлюють державні пільги і гарантії щодо призначення соціальних стипендій для окремих категорій громадян у розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Студентам, які мають право на отримання соціальної стипендії і набувають право на отримання академічної стипендії, виплачується тільки один вид стипендії за їх вибором, крім дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та особам з їх числа, а також студентам, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишились без батьків, яким одночасно виплачується академічна та соціальна стипендії відповідно до законодавства.

Якщо студент має право на призначення соціальної стипендії одночасно за кількома підставами, соціальна стипендія виплачується відповідно до однієї з підстав за вибором студента.

Якщо студент обрав академічну стипендію, він втрачає право на отримання соціальної стипендії на наступний навчальний семестр, про що Університет невідкладно інформує відповідний орган соціального захисту населення.

Діти, які отримували соціальні стипендії відповідно до підпунктів 5-8 цього пункту, після досягнення ними 18 років продовжують отримувати соціальні стипендії відповідної категорії до закінчення навчального закладу за певним рівнем вищої освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років.

У разі продовження навчання за іншим рівнем вищої освіти у цьому або іншому навчальному закладі, поновлення на навчання за державним замовленням після наданої у встановленому порядку перерви у навчанні, академічної відпустки або переведення студента до іншого навчального закладу для продовження навчання за тим же рівнем вищої освіти питання призначення соціальної стипендії вирішується на умовах, визначених цим Порядком.

Порядок призначення соціальних стипендій

Соціальна стипендія призначається наказом Ректора на підставі рішення стипендіальної комісії Університету, прийнятого за результатами розгляду заяви студента та відповідних документів.

Соціальна стипендія призначається студентам:

першого року навчання до першого семестрового контролю - з місяця зарахування до закладу освіти на період до першого семестрового контролю згідно з навчальним планом;

ПО ДВНЗ «ПДТУ» 6.1-01:2017

першого року навчання після першого семестрового контролю, інших років навчання - з місяця, що настає після закінчення семестрового контролю згідно з навчальним планом, на період до визначення результатів наступного семестрового контролю або (якщо в останньому семестрі відповідно до навчального плану за певною спеціальністю (певним напрямом підготовки) до закінчення навчання»;

Особи, які вперше претендують або поновлюють право на призначення соціальної стипендії, реалізують своє право на соціальну стипендію у такому порядку:

- з метою одержання консультативної допомоги щодо коректного написання заяви на призначення соціальної стипендії та встановлення належного оформлення документів особи звертаються до відділу з організації виховної та соціально-гуманітарної роботи університету;

- заява про призначення соціальної стипендії з належними документами передається відділом для погодження голові стипендіальної комісії відповідного факультету. Голова стипендіальної комісії відповідного факультету чи уповноважені ним заступники несуть відповідальність за перевірку факту включення відповідного студента до рейтингу успішності (відсутність академзаборгованості, незадовільного навчання) та достовірності інформації, що міститься у поданих студентом документах;

- факт подання погодженої заяви з відповідними документами реєструється у журналі вхідної документації стипендіальної комісії факультету. Дата реєстрації і дата, вказана на заяві, є ідентичними та визнаються днем отримання Університетом звернення особи про призначення соціальної стипендії;

- надалі секретар стипендіальної комісії факультету передає такі документи Стипендіальній комісії Університету для вирішення питання щодо наявності чи відсутності в особи права на отримання соціальної стипендії.

Заява про призначення соціальної стипендії повинна мати: прізвище, ім'я та по батькові студента; число, місяць, рік його народження; зареєстроване та фактичне місце проживання; підстава для отримання соціальної стипендії.

Форма та зміст документів, що подаються стипендіальній комісії, повинні відповідати вимогам чинних нормативно-правових актів.

Особа, призначена наказом Ректора (далі – уповноважена особа), приймає документи, передбачені чинним законодавством, та формує на кожного студента, який звернувся за призначенням соціальної стипендії,

особову справу, завірену копію якої в десятиденний строк з дня звернення студента передає до відповідного органу соціального захисту населення.

Уповноважена особа контролює повноту та достовірність відомостей, що передаються до органу соціального захисту населення.

Уповноважена особа передає завірену копію особової справи в десятиденний строк з дня звернення студента до органу соціального захисту населення.

Якщо строк закінчення навчання студента, який отримує соціальну стипендію, настає до закінчення місяця або якщо він вибуває з навчального закладу до закінчення строку навчання, йому виплачується стипендія у повному обсязі за останній місяць навчання.

Особам, які належать до категорій, визначених підпунктами 5-8 пункту 5.1.3, у місяці, в якому виповнюється їм 23 роки, соціальна стипендія виплачується за повний місяць.

Призначення та виплата стипендії в окремих випадках

У разі, коли строк закінчення навчання особи, яка отримує соціальну стипендію, настає до закінчення місяця або стипендіат вибуває з Університету до закінчення строку навчання, йому виплачується стипендія у повному обсязі за останній місяць навчання.

У період тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, студенту виплачується стипендія у призначеному розмірі.

На час проходження практики або провадження іншої трудової діяльності з дозволу Університету стипендіат зберігає право на отримання стипендії.

Студентам, які відповідно до наказу Ректора є поновленими на навчання за державним замовленням, у разі наявності у них права на призначення соціальної стипендії така стипендія призначається за процедурою та у строки, визначені цим Порядком.

Студентам, які згідно із Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» мають пільги під час призначення стипендії, виплачують додаткову соціальну стипендію у розмірі, встановленому чинним законодавством.

Особам, зазначеним у підпунктах 1-8 п.5.1.3 цього Положення, які мають право на призначення соціальних стипендій згідно з цим Порядком, розмір соціальної стипендії збільшується:

- студентам, які є інвалідами по зору і слуху – на 50 відсотків*** мінімальної ординарної (звичайної) академічної стипендії відповідного типу навчального закладу;
- студентам невійськових вищих навчальних закладів з числа осіб, що входили до складу військових формувань і за рішенням відповідних державних органів направлені для участі в операціях з підтримання миру і безпеки або відряджені до держав, в яких велися бойові дії, – 30 відсотків***.

*** У разі коли розмір стипендії, розрахований відповідно до цих Правил, визначений у гривнях з

Виплата призначеної соціальної стипендії продовжується:

1) особам, зазначеним у підпункті 10 пункту 4, - на підставі копії медичного висновку про дитину з інвалідністю віком до 18 років або довідки медико-соціальної експертизи за умови подання таких документів не пізніше ніж через шість місяців з дня їх видачі;

2) особам, зазначеним у підпункті 11 пункту 4, - на підставі довідки органу соціального захисту населення про призначення сім'ї допомоги відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» за умови подання довідки не пізніше ніж через три місяці з дня її видачі.

Студенти, які протягом попереднього навчального семестру отримували соціальну стипендію і внаслідок тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, або з іншої причини, підтвердженої заявою з обґрунтованим поясненням, не склали семестровий контроль у строк, визначений навчальним планом, мають право на отримання соціальної стипендії у призначеному їм розмірі на період ліквідації академічної заборгованості, встановлений наказом керівника закладу освіти (але не більш як місяць з дня припинення тимчасової непрацездатності або дати закінчення семестрового контролю згідно з навчальним планом у інших випадках), після чого призначення соціальної стипендії такій особі вирішується на засіданні стипендіальної комісії.

У разі коли студент:

ліквідував академічну заборгованість, виплата соціальної стипендії здійснюється з місяця, що настає за датою ліквідації академічної заборгованості;

не ліквідував академічну заборгованість у встановлений строк (внаслідок чого студент підлягає відрахуванню з навчання за державним замовленням), відшкодування коштів, отриманих такою особою під час ліквідації академічної заборгованості, не здійснюється.

Виплата соціальної стипендії за минулий період здійснюється не більш як за 12 місяців, якщо несвоєчасне включення студента до списків студентів, яким призначено соціальну стипендію, відбулося не з його вини.

У разі виявлення розбіжностей у даних щодо конкретного студента під час формування його особової справи орган соціального захисту населення не включає такого студента до заявки на виплату соціальних стипендій на поточний місяць, про що протягом п'яти робочих днів інформує університет або його структурний підрозділ до уточнення зазначеної інформації вищим навчальним закладом.

Після уточнення даних університет або його структурний підрозділ включає такого студента, щодо якого виявлено розбіжності, до списку на виплату соціальної стипендії на наступний місяць з урахуванням місяців її невиконання».

6. ПОЛОЖЕННЯ ПРО СТИПЕНДІАЛЬНІ КОМІСІЇ

Склад стипендіальних комісій

Для вирішення питань щодо призначення та позбавлення

академічної або соціальної стипендії, надання матеріальної допомоги студентам, аспірантам, заохочення кращих з них за успіхи у навчанні, участь у громадській, спортивній і науковій діяльності утворюються **стипендіальні комісії**.

В Університеті діють стипендіальна комісія Університету та стипендіальні комісії факультетів і коледжів.

До складу стипендіальної комісії Університету входять Ректор (*голова комісії*), перший проректор (*заступник голови комісії*), представники фінансових підрозділів, декани факультетів, представники органів студентського самоврядування, первинних профспілкових організацій осіб, які навчаються.

При цьому кількість осіб, які представляють у стипендіальній комісії органи студентського самоврядування та первинних профспілкових організацій студентів, повинна становити не менше ніж 50 відсотків складу стипендіальної комісії (**Додаток В**).

Персональний склад стипендіальної комісії Університету затверджується наказом Ректора Університету.

До складу стипендіальної комісії факультету входять декан факультету (*голова комісії*), заступник декана факультету (*заступник голови комісії*), другий заступник декана факультету, студентський декан, культторг та голова профбюро студентів факультету.

При цьому кількість осіб, які представляють у стипендіальній комісії органи студентського самоврядування та первинної профспілкової організації студентів, повинна становити не менше ніж 50 відсотків складу стипендіальної комісії (**Додаток Г**).

Персональний склад стипендіальних комісій коледжів визначається положеннями коледжів і затверджується наказом Ректора Університету.

Порядок організації роботи

Засідання стипендіальної комісії проводяться у строки, визначені законодавством.

У своїй роботі стипендіальна комісія керується законами та іншими нормативно-правовими актами, що визначають права і обов'язки студентів, цим Положенням, Статутом ДВНЗ «ПДТУ».

Засідання комісії вважається повноважним, якщо на ньому присутні більше половини від загальної кількості членів комісії.

Під час засідання стипендіальних комісій Університету і факультетів ведуться протоколи.

Рішення стипендіальних комісій Університету і факультетів ухвалюються простою більшістю голосів.

ПО ДВНЗ «ПДТУ» 6.1-01:2017

За поданням стипендіальної комісії Ректор Університету затверджує реєстр студентів, яким призначаються стипендії, в разі, коли рішення стипендіальної комісії не суперечить вимогам законодавства та правилам призначення стипендій відповідного навчального закладу.

Витяг із протоколу комісії Університету з відомостями про прийняте рішення доводять до відома осіб, відповідальних за внесення інформації на офіційний веб-сайт Університету не пізніше ніж через три робочих дні після прийняття відповідного рішення стипендіальною комісією Університету.

Рейтинги та реєстри студентів, яким призначаються стипендії, по кожному факультету оприлюднюються. Відповідальність за достовірність інформації, що міститься у проекті рейтингу, несе голова стипендіальної комісії відповідного факультету.

Повноваження стипендіальної комісії факультету

Стипендіальна комісія факультету:

- перевіряє достовірність відомостей, внесених у проект рейтингу студентів, які навчаються на певній спеціальності та курсі у межах факультету;
- визначає черговість зайняття рейтингових позицій студентами із рівним значенням рейтингового балу;
- погоджує заяви про призначення соціальних стипендій та перевіряє достовірність відомостей у поданих документах;
- передає на розгляд стипендіальній комісії Університету інформацію про студентів, яким у випадках, передбачених чинним законодавством, може бути надана матеріальна допомога;
- погоджує величину додаткового бала, що надається студенту за участь у науковій, науково-технічній діяльності, громадському житті та спортивній діяльності, на підставі заяви та поданих документів.

Рішення стипендіальної комісії факультету оформлюється протоколом, який підписують голова та члени комісії.

Секретар стипендіальної комісії факультету відповідає за формування та збереження документації стипендіальної комісії.

Повноваження стипендіальної комісії Університету

Стипендіальна комісія Університету реалізує повноваження, передбачені нормативно-правовими актами з питань стипендіального забезпечення, зокрема:

- затверджує реєстр студентів, яким в установленому порядку призначені академічні стипендії за результатами семестрового контролю, та подає його на затвердження Ректору;

- вирішує питання про отриманні студентами найвищих рейтингових позицій, які мають право на призначення академічних стипендій за особливі успіхи у навчанні (стипендіати-відмінники);
- формує реєстр осіб, які впродовж певного періоду зберігають право на отримання академічних стипендій та подає його на затвердження Ректору;
- вирішує питання призначення академічної стипендії студентам, які реалізували своє право на академічну мобільність;
- вирішує питання надання матеріальної допомоги та заохочення студентам, які навчаються за державним замовленням за денною формою навчання у випадках, передбачених чинним законодавством;
- затверджує рішення стипендіальних комісій факультетів щодо черговості зайняття рейтингових позицій студентами із рівним значенням рейтингового бала;
- вирішує питання щодо наявності чи відсутності в особи права на отримання соціальної стипендії згідно з поданими заявами та правопідтверджуючими документами (вказані рішення приймають впродовж трьох робочих днів з дня отримання письмового звернення студента про призначення соціальної стипендії);
- за зверненням студента, який має право на призначення соціальної та академічної стипендій, вирішує питання про призначення такій особі тільки одного виду стипендії, яку особа буде отримувати впродовж наступного навчального семестру;
- вирішує питання призначення академічної стипендії з перевищенням ліміту стипендіатів у випадках, передбачених законодавством та Правилами призначення академічних стипендій;
- з урахуванням наявних видатків на стипендіальне забезпечення може підвищити ліміт стипендіатів, ліміт стипендіатів-відмінників строком на один місяць з наданням права окремим студентам на призначення академічної стипендії (заміну академічної стипендії на академічну стипендію за особливі успіхи у навчанні) в поточному місяці;
- вирішує питання призначення академічної або соціальної стипендії особам, які у строк, встановлений Ректором, ліквідували академічну заборгованість, що виникла внаслідок тимчасової непрацездатності;
- погоджує кандидатури студентів, що подаються для призначення стипендій Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України (у тому числі іменних) за поданням стипендіальних комісій факультетів і коледжів;
- вирішує всі інші питання, пов'язані зі стипендіальним забезпеченням осіб, які навчаються в Університеті.

Рішення стипендіальної комісії Університету оформлюється витягом із протоколу, який підписують голова та секретар комісії, що є

підставою для формування відповідного наказу.

Секретар стипендіальної комісії Університету відповідає за ведення та збереження документації стипендіальної комісії Університету.

7. ПРАВИЛА ФОРМУВАННЯ ОБСЯГУ КОШТІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ДЛЯ ВИПЛАТИ АКАДЕМІЧНИХ СТИПЕНДІЙ

Академічні стипендії призначаються у межах коштів, передбачених для виплати стипендій згідно з кошторисом Університету.

Університет розраховує обсяг коштів, необхідних для забезпечення виплати академічних стипендій на основі рейтингу успішності студентів, курсантів у помісячному розрізі з урахуванням:

- розмірів академічних стипендій, затверджених у встановленому порядку Кабінетом Міністрів України;
- видатків на виплату академічних стипендій, затверджених навчальному закладу у встановленому порядку;
- затвердженого керівником навчального закладу реєстру осіб, яким в установленому порядку призначені академічні стипендії за результатами останнього навчального семестру, та їх успішності;
- реєстру осіб, які відповідно до рішення керівника навчального закладу протягом певного періоду зберігають право на отримання академічних стипендій;
- необхідності здійснювати індексацію академічних стипендій у встановленому законодавством порядку;
- інших визначених законодавством випадків.

Помісячний обсяг коштів, затверджений навчальному закладу у встановленому порядку, повинен забезпечувати виплату академічних стипендій:

- встановленому ліміту стипендіатів, включаючи осіб, які займають найвищі рейтингові позиції і мають право на призначення академічних стипендій за особливі успіхи у навчанні, а також, студентів, курсантів, які відповідно до законодавства мають право на отримання академічних стипендій одночасно з соціальними;
- за особливі успіхи у навчанні, що засновані Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, розміри та порядок призначення яких визначається окремими нормативно-правовими актами;
- особам, призваним на військову службу у зв'язку з оголошенням мобілізації, протягом строку перебування на військовій службі та після поновлення у встановленому порядку на навчання на строк до місяця завершення першого після поновлення на навчання семестрового контролю включно або завершення навчання – у розмірі, встановленому за результатами навчання в останньому перед призовом навчальному семестрі;

- особам, які протягом попереднього навчального семестру отримували академічну стипендію і внаслідок тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, не склали семестровий контроль у строк, визначений навчальним планом; а також, перерахунок коштів та виплату академічної стипендії у повному обсязі в разі її призначення після ліквідації академічної заборгованості після припинення тимчасової непрацездатності;

- особам, які реалізували право на академічну мобільність, і щодо яких стипендіальною комісією прийнято позитивне рішення стосовно виплати у повному обсязі академічної стипендії, яка не була виплачена за весь період їх навчання за програмою академічної мобільності в іншому навчальному закладі на території України чи поза її межами;

- особам, які є іноземцями, навчаються у вищих навчальних закладах відповідно до міжнародних договорів України або актів Кабінету Міністрів України, виплата стипендій яким здійснюється відповідно до зазначених документів, у разі якщо такими документами передбачена виплата академічних стипендій.

Крім того, цей обсяг коштів повинен забезпечувати здійснення індексації академічних стипендій у встановленому законодавством порядку, та виплату академічних стипендій в інших визначених законодавством випадках.

8. ПРАВИЛА ПРИЗНАЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ТА ЗАОХОЧЕННЯ

Призначення матеріальної допомоги та заохочення

З метою підвищення життєвого рівня та заохочення за успіхи у навчанні, участь у громадській, спортивній і науковій діяльності навчальний заклад має право надавати матеріальну допомогу та заохочення студентам, аспірантам, які навчаються за державним замовленням за денною формою навчання (з відривом від виробництва) за рахунок коштів, передбачених у кошторисі навчального закладу, затвердженого у встановленому порядку.

На фінансування заходів, пов'язаних із наданням матеріальної допомоги та преміюванням студентів, використовуються кошти, які передбачені у кошторису загального фонду Університету за статтею «Стипендія» (КПК 2201160, КЕК 2720) за наявності бюджетного фінансування і за умови економії стипендіального фонду.

Матеріальна допомога або заохочення призначається наказом Ректора студентам денної форми навчання, які навчаються за державним замовленням.

Стипендіальна комісія Університету ухвалює рішення щодо надання матеріальної допомоги та заохочення окремо щодо кожної особи і кожної виплати.

Залежно від підстави звернення одноразова матеріальна допомога

ПО ДВНЗ «ПДТУ» 6.1-01:2017

студентам виділяється у відсотках до мінімальної ординарної (звичайної) академічної стипендії:

- у разі смерті годувальника або батьків – до 150 %;
- у разі смерті чоловіка (дружини), дітей – до 150 %;
- на цілі оздоровлення (за медичними показниками) – до 100 %;
- у разі проходження лікування в умовах стаціонару – до 50 %;
- у разі хірургічної операції або складного медичного обстеження – до 100 %.

Допомога виплачується:

Стипендіатам, які мають дітей віком до трьох років і продовжують навчання за денною формою (з відривом від виробництва), виплачуються щомісячна грошова допомога, передбачена законодавством, і стипендія, призначена згідно з цим Положенням.

Студентам Університету, які навчалися за державним замовленням і перебувають в академічній відпустці за медичними показниками відповідно до наказу Ректора, у межах коштів, передбачених у кошторисі Університету, щомісяця виплачують допомогу у розмірі **50 відсотків мінімальної**

ординарної (звичайної) академічної стипендії студента відповідного факультету.

Студентам з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, особам з їх числа, а також особам, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишились без батьків, **допомога виплачується у розмірі соціальної стипендії**, яку вони отримували до початку академічної відпустки за медичними показниками.

Зазначеним у цьому пункті особам, які хворіють на туберкульоз, допомогу виплачують впродовж 10 місяців з дня настання тимчасової непрацездатності у подвійному розмірі.

9. ПРАВИЛА ПРИЗНАЧЕННЯ І ВИПЛАТИ СТИПЕНДІЙ, МАТЕРІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ І ЗАОХОЧЕННЯ АСПІРАНТАМ І ДОКТОРАНТАМ

Порядок призначення стипендій

Аспірантам і докторантам, які навчаються за денною формою навчання (з відривом від виробництва) за державним замовленням за рахунок коштів загального фонду державного бюджету призначається академічна стипендія на підставі наказу ректора про зарахування до аспірантури або докторантури.

Аспірантам і докторантам, які поновили навчання після наданої їм у встановленому порядку перерви у навчанні, або яким у встановленому

порядку продовжено строк навчання в аспірантурі або докторантурі, академічна стипендія призначається на весь наступний період навчання.

Аспірантам і докторантам, які навчаються згідно з угодами, укладеними між університетом та фізичними або юридичними особами, стипендії можуть виплачуватися за рахунок коштів таких осіб, якщо це передбачено умовами укладеної угоди.

Аспірантам і докторантам, які навчались згідно з угодами, укладеними між університетом та фізичними або юридичними особами, і у встановленому порядку переведені або поновлені на навчання за державним замовленням за денною формою навчання (з відривом від виробництва) або переведені з іншого навчального закладу, призначення і виплата академічної стипендії здійснюється з місяця, що настає за датою переведення (поновлення) особи на навчання відповідно до наказу ректора.

Аспірантам і докторантам з числа іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні, осіб, яким надано статус біженця в Україні, осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, осіб, яким надано статус закордонного українця, які перебувають в Україні на законних підставах, у разі, коли здобуття ними наукового ступеня здійснюється у межах квот, визначених Кабінетом Міністрів України,

призначення і виплата академічних стипендій здійснюється на загальних підставах відповідно до цього Порядку.

Аспірантам і докторантам, які є іноземцями і навчаються відповідно до міжнародних договорів України або актів Кабінету Міністрів України, призначення і виплата стипендій здійснюється відповідно до зазначених документів.

Розмір стипендії

Аспірантам і докторантам, які навчаються за денною формою (з відривом від виробництва) за державним замовленням за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, академічна стипендія встановлюється у розмірі 90 відсотків відповідного посадового окладу, визначеного за схемою посадових окладів (з урахуванням наступних змін в оплаті праці на відповідних посадах), а саме:

- викладача – для аспірантів;
- доцента – для докторантів.

Розмір стипендії докторанта збільшується на розмір доплат за наявний науковий ступінь або вчене звання, встановлених у граничних розмірах згідно з нормативно-правовими актами, у разі, коли відповідна освітньо-наукова (наукова) програма за профілем збігається з науковим ступенем або вченим званням. У разі наявності у докторанта кількох наукових ступенів (вчених звань) доплата встановлюється за вищим науковим ступенем (вченим званням). Питання про відповідність наукових ступенів, вчених звань профілю освітньо-наукової (наукової) програми вирішує ректор за поданням

ПО ДВНЗ «ПДТУ» 6.1-01:2017

відділу аспірантури і докторантури і узгодженим з проректором з наукової роботи. Документи, що засвідчують наявність наукового ступеня (вченого звання), повинні відповідати нормам та вимогам, передбаченим законодавством.

Аспірант або докторант, який захистив дисертацію до закінчення строку підготовки в аспірантурі або докторантурі, має право за власним вибором:

- отримати одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті університету на відповідний календарний рік, та за власною заявою бути відрахованим з аспірантури або докторантури;

- отримати за власною заявою оплачувану академічну відпустку на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі або докторантурі.

Якщо аспірант захистив дисертацію на другому чи третьому році підготовки в аспірантурі та був обраний за конкурсом на відповідну посаду наукового (науково-педагогічного) працівника, то загальна сума залишку стипендії нараховується йому як щомісячна надбавка до заробітної плати.

Особливості виплати стипендій

Стипендії виплачуються один раз на місяць.

У разі зарахування аспіранта або докторанта на навчання з дати, яка не збігається з початком календарного місяця, академічна стипендія виплачується у сумі, пропорційній кількості календарних днів, які залишаються до закінчення такого місяця.

У разі, коли строк закінчення навчання в аспірантурі або докторантурі настає до закінчення місяця або аспірант/докторант вибуває з навчального закладу до закінчення строку навчання, академічна стипендія виплачується у повному обсязі за останній місяць навчання.

У період тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, аспірант або докторант отримує академічну стипендію у призначеному розмірі.

Аспіранти і докторанти мають право на роботу у режимі неповного робочого часу (але не більш як на 0,5 ставки за займаною посадою). При цьому призначена академічна стипендія виплачується у повному обсязі.

На час проходження практики або провадження іншої трудової діяльності з дозволу ректора аспірант або докторант зберігає право на отримання призначеної академічної стипендії.

Аспіранти і докторанти, які реалізують право на академічну мобільність і зберігають статус здобувача наукового ступеня за денною формою навчання (навчаються з відривом від виробництва) за державним замовленням за рахунок коштів загального фонду державного бюджету протягом строку навчання за програмою академічної мобільності в іншому

навчальному закладі поза межами України отримують призначену академічну стипендію у разі, коли умовами договору про навчання за програмою академічної мобільності, укладеного ними з університетом регулярна безповоротна фіксована фінансова підтримка у грошовій формі протягом всього строку навчання за програмою академічної мобільності в іншому навчальному закладі не передбачена або передбачена у розмірі, що у перерахунку на національну грошову одиницю на дату укладення договору про академічну мобільність є меншою за розмір призначеної академічної стипендії.

Аспірантам і докторантам, які реалізують право на академічну мобільність при одночасному збереженні статусу здобувача наукового ступеня за денною формою навчання (з відривом від виробництва) і не отримують регулярної безповоротної фіксованої фінансової підтримки у грошовій формі протягом всього строку навчання за програмою академічної мобільності в іншому навчальному закладі виплата стипендії зупиняється на строк навчання в іншому навчальному закладі.

Аспірантам і докторантам, які реалізували право на академічну мобільність, питання виплати стипендії вирішується стипендіальною комісією після повернення до Університету на підставі рішення відповідної кафедри за результатами розгляду письмового звіту здобувача наукового ступеня.

Обов'язковою умовою прийняття стипендіальною комісією позитивного рішення про виплату стипендії є вимога, що визнання результатів, отриманих під час навчання за програмою академічної мобільності в іншому навчальному закладі, не призвели до збільшення строку навчання в аспірантурі або докторантурі.

У разі прийняття зазначеного рішення стипендіальної комісії аспіранту або докторанту виплачується стипендія, що не була виплачена за весь період навчання за програмою академічної мобільності в іншому навчальному закладі на території України чи поза її межами, у повному обсязі.

Аспірантам і докторантам, які є іноземцями і навчаються згідно з угодами між Університетом і вищими навчальними закладами України про міжнародну академічну мобільність, призначення і виплата академічних стипендій можуть здійснюватись за рахунок власних надходжень відповідного навчального закладу.

Матеріальна допомога та заохочення

З метою підвищення життєвого рівня та заохочення за успіхи у науковій діяльності Університет має право надавати матеріальну допомогу та заохочення аспірантам, які навчаються за державним замовленням за денною формою навчання (з відривом від виробництва) за рахунок коштів, передбачених у кошторисі Університету, затвердженому у встановленому порядку.

Рішення щодо надання матеріальної допомоги аспірантам приймає

стипендіальна комісія Університету окремо щодо кожної особи і кожної виплати на підставі особистої заяви аспіранта.

Рішення щодо надання заохочення аспірантам приймає стипендіальна комісія Університету окремо щодо кожної особи і кожної виплати на підставі подання відділу аспірантури та докторантури.

10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ЗАТВЕРДЖУЮТЬСЯ ВЧЕНОЮ РАДОЮ УНІВЕРСИТЕТУ ВІДПОВІДНО ДО ЦЬОГО ПОЛОЖЕННЯ

«Положення про стипендіальне забезпечення та інші форми матеріальної допомоги студентам ДВНЗ «ПДТУ» затверджуються вченою радою Університету за погодженням з органом студентського самоврядування та первинною профспілковою організацією осіб, які навчаються (п. 2.7).

Перед початком підведення підсумків кожного семестрового контролю вчена рада Університету встановлює **однаковий для всіх факультетів відсоток (у межах 40-45 відсотків) студентів подальших**

років навчання ступенів бакалавр, магістр, які навчаються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, яким буде призначатися академічна стипендія за результатами семестрового контролю на основі здобутого ними рейтингового бала, включаючи академічну стипендію за особливі успіхи у навчанні (п. 3.6.3).

Перед початком підведення підсумків семестрового контролю за другим семестр відповідного навчального року також встановлюється **відсоток (у межах 40-45 відсотків) студентів, які будуть зараховані до Університету на перший рік навчання і яким до першого семестрового контролю буде призначатися академічна стипендія на підставі конкурсного бала, здобутого під час вступу до навчального закладу (п. 3.6.4).**

Правила формування рейтингу в Університеті затверджуються вченою радою відповідно до цього Положення за погодженням з органом студентського самоврядування та первинною профспілковою організацією студентів. Затвердження і оприлюднення правил формування рейтингу здійснюється не пізніше ніж за тиждень до початку нового навчального року. Протягом навчального року зміни до правил формування рейтингу не вносяться (п. 10.1.2).

Критерії визначення студентів-відмінників, які мають право на призначення академічних стипендій за особливі успіхи у навчанні, ухвалює вчена рада Університету (п. 3.1.6).

Перелік показників оцінювання навчальних досягнень включає оцінки за: екзамени, диференційовані заліки, курсові роботи (проекти), захисти практик. Перелік показників оцінювання навчальних досягнень у разі необхідності може бути змінений вченою радою Університету (п. 4.3.3).

Хронологічна схема прийняття рішень вченою радою

університету і стипендіальними комісіями факультетів та університету наведена в **Додатку Д.**

ПЕРЕЛІК**спеціальностей (спеціалізацій), для яких встановлюються академічні стипендії у підвищеному розмірі**

(відповідно до постанови Кабінету Міністрів України
від 28 грудня 2016 р. № 1047)

Код спеціальності	Найменування спеціальності (спеціалізації)
014	Середня освіта (математика, біологія, фізика, хімія, інформатика)
016	Спеціальна освіта
091	Біологія
103	Науки про Землю
104	Фізика та астрономія
105	Прикладна фізика та наноматеріали
111	Математика
131	Прикладна механіка
132	Матеріалознавство
133	Галузеве машинобудування
134	Авіаційна та ракетно-космічна техніка
135	Суднобудування
136	Металургія
141	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
142	Енергетичне машинобудування
143	Атомна енергетика
144	Теплоенергетика
145	Гідроенергетика
184	Гірництво
185	Нафтогазова інженерія та технології

Додаток Б

Додаткові бали

до рейтингу студентів за участь у науковій, науково-технічній,
спортивній діяльності та громадському житті

№	Участь у заході	Досягнення	Бали
1.	НАУКА		
1.1	Олімпіада, конференція, конкурс, виставка та інше університетського рівня	участь	1
		III місце	2
		II місце	3
		I місце	4
1.2	Олімпіада, конференція, конкурс, виставка та інше міського рівня	участь	2
		III місце	3
		II місце	4
1.3	Олімпіада, конференція, конкурс, виставка та інше всеукраїнського рівня	I місце	5
		участь	4
		III місце	5
1.4	Олімпіада, конференція, конкурс, виставка та інше міжнародного рівня	II місце	6
		I місце	7
		участь	7
1.5	Олімпіада, конференція, конкурс, виставка та інше міжнародного рівня	III місце	8
		II місце	9
		I місце	10
1.6	Подання заявки на винахід (корисну модель)		8
1.7	Публікація у виданнях ВАК		9
1.8	Отримання патенту		10
1.9	Публікації у Міжнародних наукових журналах, що входять до міжнародних баз даних: Scopus, Index Copernicus та інше		10
1.9	Олімпіада, конференція, конкурс, виставка та інше обласного рівня	участь	2
		III місце	3
		II місце	4
		I місце	5
1.10	Публікації у збірниках наукових праць		5
2.	ХУДОЖНЯ САМОДІЯЛЬНІСТЬ		
2.1	Конкурс, виставка, фестиваль, концерт та інше університетського рівня	участь	1
		III місце	2
		II місце	3
		I місце	4
2.2	Конкурс, виставка, фестиваль, концерт та інше міського рівня	участь	2
		III місце	3

ПО ДВНЗ «ПДТУ» 6.1-01:2017

		II місце	4
		I місце	5
2.3	Конкурс, виставка, фестиваль, концерт та інше всеукраїнського рівня	участь	4
		III місце	5
		II місце	6
		I місце	7
2.4	Конкурс, виставка, фестиваль, концерт та інше міжнародного рівня	участь	7
		III місце	8
		II місце	9
		I місце	10
2.5	Конкурс, виставка, фестиваль, концерт та інше обласного рівня	участь	2
		III місце	3
		II місце	4
		III місце	2
		II місце	3
		I місце	4
	СПОРТ		
3.1	Олімпіада, чемпіонат, конкурс, спортивне змагання та інше міського рівня	участь	2
		III місце	3
		II місце	4
		I місце	5
3.2	Олімпіада, чемпіонат, конкурс, спортивне змагання та інше всеукраїнського рівня	участь	4
		III місце	5
		II місце	6
		I місце	7
3.3	Олімпіада, чемпіонат, конкурс, спортивне змагання та інше міжнародного рівня	участь	7
		III місце	8
		II місце	9
		I місце	10
3.4	Олімпіада, чемпіонат, конкурс, спортивне змагання та інше обласного рівня	участь	2
		III місце	3
		II місце	4
		I місце	5
4.	ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ		участь
4.1	Посади студентів в громадських організаціях університету:		
4.1.1	група	староста	2
4.1.2		профорг	
4.1.3	факультет	культорг	3
4.1.4		голова студентського профбюро	4
4.1.5		студентський декан	

4.1.6	університет	сенатор		4
4.1.7		голова комісії студентської секції профкому		
4.1.8		голова студентської ради гуртожитку		5
4.1.9		голова студентського наукового товариства		
4.1.10		голова студентського Сенату, студ.секції профкому		
4.2	Громадський захід	університетського рівня	участь	1
			організація	2
4.3		міського рівня	участь	2
			організація	4

У випадку досягнень студентів не зазначених у цьому додатку додатковий бал може бути наданий студенту за рішенням стипендіальної комісії.

Максимальне значення додаткових балів становить – 10.

Якщо набрана студентом сума додаткових балів за участь у науковій, науково-технічній, спортивній діяльності та громадському житті перевищує максимальне значення, то йому встановлюється додатковий бал рівний максимальному значенню.

**Особовий склад
стипендіальної комісії Університету**

Ректор – голова комісії;

Перший проректор – заступник голови комісії.

Члени комісії:

- 1) головний бухгалтер;
- 2) начальник планово-фінансового відділу;
- 3) декан Економічного факультету;
- 4) декан Металургійного факультету;
- 5) декан Енергетичного факультету;
- 6) декан факультету Машинобудування та зварювання;
- 7) декан факультету Інформаційних технологій;
- 8) декан факультету Транспортних технологій;
- 9) декан Соціально-гуманітарного факультету;
- 10) голова студентського Сенату;
- 11) голова студентської секції ППО ПДТУ;
- 12) 5 членів студентського Сенату;
- 13) 5 членів студентської секції ППО ПДТУ.

Додаток Г

**Особовий склад
стипендіальних комісій факультетів**

Декан – голова комісії;

Заступник декана – заступник голови комісії.

Члени комісії:

1. Заступник декана.
2. Студентський декан.
8. Голова студентського профбюро.
4. Культорг факультету.

Додаток Д

Хронологічна схема прийняття рішень вченою радою університету стипендіальними комісіями факультетів та університету

серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень
1-й семестр						2-й семестр							
1-й семестровий контроль						2-й семестровий контроль							
вчена рада встановлює або змінює (один раз на рік): правила формування рейтингу; критерії визначення студентів-відмінників; перелік показників оцінювання навчальних досягнень.													
вчена рада встановлює % стипендіатів (40-45%) для всіх студентів						вчена рада встановлює % стипендіатів (40-45%) у т.ч. для студентів 1-го року навчання							
Стипенд. комісія факультету визначає ліміт стипендіатів для всіх студентів						Стипенд. комісія факультету визначає ліміт стипендіатів для студентів наступного року навчання						Стипенд. комісія факультету визначає ліміт стипендіатів для студентів першого року навчання	
Стипенд. комісія факультету формує рейтинг для всіх студентів на 2-й семестр						Стипенд. комісія факультету формує рейтинг для студентів наступного року навчання на 1-й семестр						Стипенд. комісія факультету формує рейтинг для студентів першого року навчання	
Стипенд. комісія факультету визначає реєстр усіх студентів-стипендіатів на 2-й семестр						Стипенд. комісія факультету визначає реєстр студентів-стипендіатів наступного року навчання на 1-й семестр						Стипенд. комісія факультету визначає реєстр студентів-стипендіатів першого року навчання	
Стипендіальна комісія університету відповідно до своїх повноважень розглядає і затверджує рішення стипендіальних комісій факультетів													

